

Litteratur.

Om arternas uppkomst genom naturligt urval eller de bäst utrustade racernas bestånd i kampen för tillvaron, af *Charles Darwin*. Öfversättning från femte originalupplagan af *A. M. Selling*. Förra häftet. Stockholm. L. J. Hierta. 1870.

Charles Darwin's lära om arternas uppkomst i växt- och djurriket, tillämpad på skapelsehistorien, af *D:r Friederich Rolle*. Öfversättning af *R. Sundström*. Stockholm. S. Flodin. 1870.

The Descent of Man, and Selection in Relation to Sex, by *Charles Darwin*. London, Murray 1871. Two volumes 8o.

I.

Naturforskningen har i alla tider gjort fromheten stora bekymmer. Om grunden för vår kristna tro rubbades i och med hvarje invändning mot den mosaiska skapelsehistoriens ordagranna giltighet, då hade det varit bäst för menskligheten att Galilei fått dö på bålet och att alla astronomer blifvit omsorgsfullt utrotade med eld och svärd. Lyckligtvis har erfarenheten visat, att vetenskapen, som sysselsätter sig med upptäckande af lagarne för den synliga världen, långt ifrån att beröfva människorna tron på en allvis och allgod försyn, rätt fattad bidrager att uppehålla och stärka den, och äfven det okunniga barn inhemtar nu i folkskolan begrepp om jordens ställning i världssystemet, som varit en hädelse för sextonhundratalets teologer. På samma sätt har det gått med de geologiska upptäckterna: det är icke längre en gudsförnekelse att tro på jordens tillvaro utöfver de sextusen år som den bokstafliga bibeltolkningen funnit vara dess rätta ålder, och det har icke blifvit någon revolution, fastän våra almanackor icke längre, såsom för ännu blott tio år till baka, berätta att detta år 1871 »hålles för att vara det 5872 ifrån världens skapelse». De enklaste läroböcker för folkundervisningen börja redan att upptaga den åsigten att vår jord utvecklat sig från sitt töckenembryo under oberäknliga tidslängder, och att ordnade menskliga samhällen funnits flere tusen år före vår tideräkning.

Sådana förändringar i det allmänna tänkandet föregå icke utan alla skakningar, men de kunna nu mera, som bättre är, inträda utan att väcka bekymmer hos de

troende, och utan att alstra förföljelse mot olika tänkande. Tankens och forskningens frihet är en af protestantismens dyrbaraste eröfringar; den kan icke mer uppgifvas, ty på den beror allt framsteg i upplysning, både den andliga och den världsliga.

Utom teorierna om jordens plats i världssystemet och om hennes ålder har, jemförelsevis närmare vår egen tid, uppstått en annan afvikelse från den mosaiska skapelseläran, nemligen i fråga om de levande varelsernas uppkomst. Enligt den judaiska kosmogonien var hvarje planta och djurslägte för sig en omedelbar akt af skaparens verksamhet, och denna åsigt om arternas sjelfständiga frambringande fasthölls ännu af Linné i dess fulla stränghet. *Species tot sunt quot diversas formas ab initio produxit infinitum eas*: arterna äro så många som det oändliga väsendet från begynnelsen frambragte skilda former, yttrade den store naturforskaren, och ~~och~~ han mot slutet af sin lefnad synes hafva kommit på andra tankar, efter som han ur de senare upplagorna lät borttaga de nyss anförda orden, går ännu i dag den allmänna föreställningen i hans fotspår. Huru vida det nu verkligen så förhåller sig, eller om hela den levande världens oändliga mångfald småningom utvecklat sig ur några få eukla grundformer, kanske en enda, är det stora problem som sedan vårt århundrades början sysselsätter den biologiska vetenskapen, och som i våra dagar genom den engelske naturforskaren *Charles Darwin's* långvariga och vidsträckta forskningar blifvit bragt inför den stora allmänheten.

Det var den berömda *Lamarck* som först offentligt bestridde arternas särskilda skapelse i sitt 1809 i Paris utgifna arbete *Philosophie Zoologique*. Hans nya teori var, såsom titeln visar, en filosofisk deduktion. Han utgår från djurformernas omiskänliga radföljd i den nuvarande skapelsen och deras ända ifrån infusorierna efter hand fortgående fulländning, upp till däggdjuren och människan. Geologiens fortsatta upptäcker gäfvö honom ytterligare medel att utsträcka denna utvecklingens kedja från de lägsta och enklaste varelserna genom deras gradvisa utveckling till högre orga-

niserade former, och han visar, huru under omätliga tiderymder och förändrade yttre förhållanden dessa högre former kunnat efter de naturliga lagarne utveckla sig ur de enklaste och lägsta. Denna djerfva och efter den tidens religiösa föreställningar gudlösa teori kunde icke undgå att äfven inom den vetenskapliga forskningen möta de allvarligaste motsägelser. *Cuvier*, den berömda grundläggaren af den jämförande anatomen, och hvars beundransvärda studier öfver de fossila däggdjuren öppnade alldeles nya utsigter öfver de förgångna skapelseperioderna, stälde sig i fråga om de organiska formernas uppkomst i den skarpaste opposition mot Lamarck och hans efterföljare *Geoffroy Saint-Hilaire*, i det han närmare slöt sig till den Linnéiska åsigten om arternas ursprungliga skiljaktighet, och i en följd af stora jordrevolutioner fann orsaken till den tidigare skapelsens undergång. Huru den särdeles genom sir *Charles Lyell's* arbeten kraftigt befördrade geologiska forskningen efter hand undanträngde den Cuvierska teorien om våldsamma förstörelseakter, och huru ännu en gång *Agassiz* försökte att upprätta den en gång skakade tron på skaparens vid olika tillfällen förnyade omedelbara ingripande i naturens ordning, i det han då och då »afslet lifvets tråd», för att sedermera ånyo hopknyta den och för att efter hand bringa till stånd en högsta och slutliga skapelse, skulle det föra oss allt för långt att här söka utförligare beteckna.

Deremot kunna vi icke helt och hållet förbigå en man som, utom den strängare vetenskapens område, genom sitt snille och sitt personliga anseende i ganska hög grad inverkat på det allmänna tänkesättet. Utan att egentligen vara naturforskare af yrket, ehuru han såsom dilettant mycket sysselsatte sig med sådana studier, hade *Goethe* med uppmärksamhet följt den i Frankrike fortsatta striden mellan Lamarck's och *Geoffroy's* transmutations- eller ombildningslära och Cuviers strid för de fasta arterna. »En inre ursprunglig gemensamhet», anmärker han, »ligger till grund för all organisation; gestalternas olikhet kommer deremot af de nödvändiga inverkingarne af yttre förhållanden, och man måste därför, för att kunna begripa de likaså fastbestående som afvikande naturformerna, känna sig berättigad att antaga en ur-

sprunglig samtidig mångfald och en oupphörligt fortskridande ombildning». Urbilden eller »typen», hvilken såsom en inre gemenskap ligger till grund för de samtliga organiska formerna, är den inneboende bildningsdriften, som uppehåller den ursprungliga bildningsriktningen och forplantar den genom arf; den oupphörligt fortskridande ombildningen deremot verkar, såsom yttre bildningsdrift, gestalternas oändliga mångfald genom att lämpa dem efter de omgivande livsvilkoren. Båda dessa krafter motväga och inskränka hvarandras verksamhet, på samma sätt som centripetal- och centrifugalkraften.

Vi hafva redan antydtt att den nya läran om hela den lefvande naturens härstamning från några få enkelt organiserade urformer uppstod på teoretisk väg, och att samtidigt med utvecklingen af denna åsigt teorien om de stora allmänna jordrevolutionerna blef kastad öfver bord. Erkändes en kontinuitet i planetens tillvaro, så måste man med det samma erkänna en kontinuitet i det organiska lifvet och bortkasta all tanke på de allmänna förstörelserna och nyskapelserna inom växt- och djurverlden, så att äfven på detta område de små omärkbara inflytelserna under loppet af oerhörda tidrymder ansågos tillräckliga att framkalla de stora förändringarne. Frågan var nu, om erfarenheten understödde teorien, eller, med ett ord, om den induktiva naturforskningen kunde och ville komma den filosofiska konstruktionen till hjälp. Darwin åtog sig detta åliggande, sedan han under mångåriga resor på aflägsna delar af jorden noga studerat hafsaunan och derefter åter under flere år gjort geologien till särskildt föremål för sina iakttagelser. Efter nära trettio års förarbeten framträdde han ändtligen med sin trosbekännelse; det var 1859 som han utgaf sitt bekanta verk *On the origin of Species*, hvori han på induktionens väg bekräftar Lamarck's och hans anhängares filosofiska antagande, att alla organiska former, icke blott de nu lefvande utan också alla de som blifvit i förstenedadt tillstånd anträffade i jorden, äro afkomlingar af några få enkelt organiserade grundformer, om icke af blott en enda, att förändringen, från den första början af det organiska lifvet ända till närvarande ögonblick, oafbrutet och utan alla våldsamma

ryckningar försiggått efter samma eviga lagar, och att den ännu allt jemt säkert fast omärkligt fortgår under våra egna ögon. Detta är hvad som blifvit kalladt hans descendens- eller härstamningslära, som han förklarar genom läran om det naturliga urvalet och alla varelsers kamp för sin tillvaro. Han tror nemligen att alla nya arter uppstå ensamt genom denna naturliga *selection*, det vill säga genom den ömsesidiga dragningskraften mellan utmärkta individer af båda könen, och den tillfälliga födseln af afkomlingar, som ehuru de i allmänhet ärftva föräldrarnes utmärkande egenskaper, dock hafva någon liten egenhet, hvilken fördelaktigt utmärker dem från andra individer af samma slägte. Genom detta så att säga personliga kännemärke skola de börjande afarterna icke allenast vara bättre skyddade mot konkurrensen af sina egna samslägtingar, utan äfven öfver hufvud befinnas bättre rustade mot alla naturlifvets särskilda fientliga inflytelser, och bättre kunna på sina afkomlingar öfverföra den från stamarternas ursprungliga grundtyp afvikande egenheten, hvilken än vidare utvecklar sig i de efterföljande generationerna.

Den nya teorien, den så kallade Darwinismen, gjorde allt ifrån första början ett oerhördt uppseende och mötte icke blott från teologernas sida utan äfven af många naturforskare med den mest afgjorda ovilja. Hvert skulle det taga vägen med mensklighetens tro på en högre bestämmelse, menade man, om man rubbade dess förvissning om ett omedelbart gudomligt ursprung, och derhän måste det ju komma, om någon ville förrycka en bokstaf af den mosaiska berättelsen, att Gud i tidens början skapade alla djur på jorden, i hafvet och under himmelen, *hvert efter sin art?* Hvad den omsorgsfulle och mot alla förhastade slutsatser ytterst misstrogne detaljforskaren aldrig uttalade, det utsade med så mycket större tillförsigt andra såsom förfullständigande och naturlig följd af hans lära, och förkunnade, med en tvärsäkerhet som ingenting kunde rubba, och en illa dold skadeglädje öfver den ideella naturbetraktelsens nederlag, att menniskan, långt ifrån att kunna berömma sig af ett gudomligt ursprung, och såsom sådan ett föremål för en speciel försynens omvårdnad, i rätt nedstigande led är en ätt-

ling af apan, och att hennes beprisade andliga företräde endast är en följd af den hjernans tillväxt och egendomliga utveckling som omärkligt egt rum under omätliga tiderymder och oräkeliga generationer.

Darwin sjelf har sedermera uttalat sig i denna stora och i hela det menskliga lifvet djupt ingripande fråga, uti det denna vår i London utgifna arbetet *The descent of Man*, Menniskans härstamning. Det är vår afsigt med dessa uppsatser att för våra läsare framlägga i ett öfverskådligt sammanhang hvad den nyare vetenskapen har att säga oss om de lefvande varelsernas ursprung, och vi skola i det följande också komma till menniskan, men först vilja vi en stund dröja vid arbetet om arternas uppkomst och se, om under de tolf åren som förflutit efter dess första utgivande några ytterligare forskningsresultat kommit till stöd för de deri uttalade åsigtorna.

För en sådan den lefvande skapelsens kontinuitet som Darwin förkunnar tala i första rummet de fossilier som de sista årens forskningar i oväntadt stort antal bragt i dagen. I ojemförligt öfvervägande flertal äro de fossila organismer som vi finna inbäddade i de geologiska aflagringarne närmast beslägtade med de omedelbara öfver- och underliggande formerna, hvilka följaktligen existerade omedelbart före och efter dem, och de bilda, med högst få undantag, endast olika arter af samma slägte. Antalet af dessa undantag förminskar sig oupphörligt, allt efter som undersökningarne utsträckas till angränsande trakter och likformiga geologiska bildningar på olika punkter af jorden.

Äfven i ett annat afseende talar geologiens erfarenhet mot det ryckvisa ingripandet af den skapande makten i den formbildande naturprocessen, nemligen genom alla landtdjurens beroende af likartade bostäder med dem som befolkades af deras något annorlunda formade omedelbara föregångare. Hafsdjuren i de äldre som i de yngre aflagringarne hafva öfver allt gemensamma slägtdrag, emedan de lätt kunde förflytta sig ifrån den ena punkten af jorden till den andra, hvaremot landtdjuren af ett visst slägte voro inskränkta till särskilda nejder, af samma naturliga beskaffenhet med den som beboddes af deras förfäder. Derföre finnas i Sydamerikas dilu-

vial- och pliocenbildningar lemningar af pungdjur och tandfattige, som i de djupare tertiärlagren hade motsvarande former af till en del kolossal storlek, och till hvilka de nu lefvande arterna ganska nära sluta sig, hvaremot Europa och Asien under tertiärperioden beboddes af väsentligen samma däggdjurstyper som ännu befolka denna sammanhängande kontinent. Syd-europa var ännu vid midten af denna geologiska period förenadt med Nordafrika, sammanhängande på flere ställen med Mindre Asien, och hade med dem samma djur-arter gemensamma. Bosporen, Dardanelerna och Gibraltars sund voro då ännu icke genombrutna; den gamla världens ofantliga tjockhudar, elefanten, noshörningen, flodhästen, Asiens och Afrikas idislareslägten, deras stora fruktansvärda katror, deras apslägten, vandrade obehindradt från den ena verldsdeln till den andra, liksom nu jaguaren, bölapan och trögdjuret vandra obehindradt fram och åter öfver Panamanäset. Samma förhållande råder i Australien, hvars både växt- och djurformer starkt afvika från Asiens och Afrikas; de fossila landtdjuren som blifvit funna uti Wellingtondalens berggrötter visa uteslutande den Australiska typen, till exempel de känguruh-liknande arterna *Nothotherium*, *Wombat* och andra.

Det fins likväl vissa så att säga kosmopolitiska djurarter, som icke voro så strängt bundna vid en viss jordfläck utan vandrade öfver ganska vidsträckt områden. Dit höra tapirarterna, som redan under miocenperioden utbreddes sig öfver Europa, Asien och det dermed ännu i yttersta norden vid Behringssundet sammanhängande Amerika. Det var vid denna tid icke blott de nu mera af vatten genomskurna förbindelsevägarne som gjorde sådana vandringar möjliga, utan också det öjemförligt varmare klimatet, hvilket med den rikaste palmvegetation betäckte Sibirien, det arktiska Nordamerika och sjelfva Kamtschatka. Den närvarande skapelsen känner tapirer både i Syd-asien och Sydamerika, hvarföre också Humboldt, som på sin tid icke kunde göra sig fullt reda för orsaken till denna företeelse, anmärkte att naturen i Sydamerika »reproducerat» den Asiatiska tapirformen.

Än märkligare är hvad den jämförande anatomien och paleontologien tydligen gif-

va vid handen, att i forntiden funnos talrika förbindelselänkar äfven mellan sådana klasser, ordningar och familjer som i den närvarande skapelsen synas stå mycket långt skilda från hvarandra. De mellanliggande och förmedlande grenarne af det stora stamträdet hafva under tidernas längd bortfallit och gått förlorade; det fordras nemligen en förening af många särskildt samstämmade omständigheter för att bevara fossila kvarlevor åt efterverlden. Men just under de sista tio åren hafva många sådana öfvergångsformer kommit i dagen, mellanlänkar mellan de stora ordningarne, som mer än allt annat tala för en sammanhängande radföljd af skapade varelser.

Sålunda stå många generiska former af våra närvarande däggdjur temligen isolerade och förekomma oss såsom hemska gengångare från en förgången verldsordning, till exempel å ena sidan däggfiskarne (*Cetacæerna*), å andra sidan tjockhudarne, till hvilken klass som bekant höra elefanten, noshörningen, flodhästen, tapiren o. s. v.; men under tertiärperioden fans det en hel rad af beslägtade arter, hvilka jemte de nu lefvande arterna bilda en sammanhängande utvecklingskedja. Vi påminna endast om *Dinotherium giganteum*, som genom hufvudets form synes beslägtadt med cetacæerna, men genom sin tandbyggnad med tapiren, under det att från underkäken framspringa två huggtänder, med hvilka han likt valrossen kunde i brist af ben liksom med ett varpankare hjälpa sig fram på stränderna. Hvad är han då om icke en mellanlänk mellan de växtätande sirenerna i hafvet och de kolossala landboende pachydermerna? Det fins andra fossila typer som på det närmaste sluta sig till tapirerna, andra åter som bilda bryggan mellan flodhästen och elefanten, åter andra, hvilka på samma sätt slå en bro öfver det stora svalg som i den närvarande skapelsen skiljer de enhöfvade djuren från idislarne. En af vår tids mest framstående paleologer, J. G. Bronn, yttrade med särskildt afseende på den Darwiniska stridsfrågan, att de utdöda djurformerna från molass-(tertiär)-perioden i sina fossila rester visa oss förmedlande länkar mellan tjockhudarne och idislarne i en sådan varieteternas mängd och mångfaldighet, att det icke längre är möjligt

att draga annat än en fullkomligt godtycklig gräns mellan dessa båda stora ordningar.

Det är bekant att tillvaron af rudimentära organer, det vill säga sådana som icke kommit till utveckling, redan länge väckt forskarens förundran, men först Darwin har dragit fullt parti af dessa antydningar. Ormeu har ämne till fötter, men de hafva visnat bort i brist på öfning, ty han behöfver dem aldrig, likasom hvalfisken, hvars rudimentära lärben aldrig kommit utom späcket. Menniskan har i förlängningen af sin ryggrad möjligheten att erhålla en svans, och den skulle icke hafva utblifvit, i fall hon liksom aporna nödgats för sitt uppehälle att voltigera i träden. Så veta vi att våra nu levande idislare i de flesta fall hafva få eller inga framtänder i öfverkäken, medan underkäken är svagt men fulltaligt besatt. Undersöker man deremot dessa djurs foster, skall man finna att de hafva stymmelse till fullt antal tänder äfven i öfverkäken. På den foetala öfverensstämmelsen med tandbildningen hos enhofvarne, liksom på befintligheten af rudimentära eller öfvertaliga mellanfotkuotor, hafva män såsom Gervais, Lartet och Gaudry bygt förmodanden om dessa ordningars nära släktskap under tertiärperioden.

I den fina litografiska kalkskiffern vid Pappenheim och Solenhofen, i hvilken ännu dagligen finnas förträffliga aftryck af fjärils- och dagsländveingar, upptäcktes för omkring femtio år sedan de första skelleten af Pterodactylus, hvars luftfyllda vingben å ena sidan erinra om fogelus, å den andra om flädermusens vingar, under det benbyggnaden i öfrigt företedde en mängd besynnerliga egenheter. Paleologernas hela skarpsinne hade af denna vidsträckta djurklass, kallad ömsom *pteropoder*, flygfötter, och *pterosaurier*, flygödlor, blifvit satt på ett allvarsamt prof, i det somliga hänförde dem till fiskarne, andra till krypdjuren, andra slutligen till foglarne. En förklarade dem till och med utgöra en mellanklass mellan däggdjur och foglar, en annan mellan fiskar och ödlor. Både flygödlor och fisködlor (*Ichtyosaurus*) har nägon trott sig böra till en alldeles ny klass förena med Monotremerna eller kloakdjuren, hvilka däggdjur i öfrigt likna foglarne till näbb och afföringsredskap. **Mau** har således hos dessa hemska spöken från for-

verlden en öfverraskande blandning af skarpt skilda ordningar. Längst stå de emellertid från foglarne, hvilken klass sjelf står i vår skapelse mer afsluten än någon af de öfriga.

Men 1860, kort efter sedan Darwin utgifvit sin *Origin of Species*, upptäcktes i stenbrotten vid Solenhofen skelettet af ett fjäderdjur med fogelfötter och ödlesvans, men utan hufvud. Det fins likväl uti det paleontologiska museet i München ett äldre fragment från samma ställe, som innehåller ett något otydligt aftryck af ett fogelhufvud, sannolikt det som tillhörde denna gätlika fogelödda eller ödlefogel. Den dåvarande konservatorn, professor *Wagner*, som var starkt beherrskad af teologiska förutsättningar, ville deri se endast en fjäderklädd ödla, men andra, hvaribland *Richard Owen*, igenkände den äldsta bekanta urbilden för Juraperiodens fogel-släkten, som dock hade kvar en lång ödlesvans såsom ett rudimentärt arf af den klass från hvilken han härstammade. Djuret är nu bekant under namn af fornfogeln, *Archæopteryx*.

För darwinismens framgång var upptäckten af *Archæopteryx* en stor företeelse, men motståndarne invände att denna öfvergångslänk mellan ödla och fogel ingenting betydde, så länge det t. ex. saknades förbindelseleder mellan jura- och kritaformationen fossilier. Det har emellertid sedermera i Karpaterna kommit i dagen en mariu öfvergångsform mellan jura och krita, och äfven inom tertiärbildningarne hafva åtskilliga nya förmedlande former blifvit framdragna i ljuset.

Till de märkvärdigaste af de senare höra de fossila fynden i den röda skifriga leran vid Pikermi i Attika, der en ofantlig massa af däggdjursknotor blifvit hopade, sannolikt till följd af någon stark jordskakning och hafvets deraf föranledda öfersvämning. Grekländs fauna hade då samma karakter som vår tids tropiska Afrika, och det nu så torftiga Attika måste då hafva haft den yppigaste vegetatiou, för att kunna föda en sådan mängd af växtätande djur.

Ett af de intressantaste fynden derstädes är skelettet af *Hipparion gracile*, urbilden till vår häst och en af de förut antydda öfvergångsformerna mellan tjockhudar och idislare. Det skiljer sig högst obetydligt från det nu levande hästsläktet: det är

endast finare och sirligare, men det erinrar genom tandbyggnaden om boskapen och genom fotbyggnaden om tapiren. Då vår häst, såsom bekant, blott har en tå och två af en halfrund hof inneslutna tårudiment, har hans förhistoriska urbild på framfötterna fyra och på bakfötterna tre tår, alldeles som tapiren. Huru nu förklara denna afvikelse? Sannolikt behöfde den häst som för hundra tusen, kanske millioner år sedan tumlade om på sluttningarne af Pentelikon, ganska väl dessa fingerformiga verktyg, för att liksom det nu i Anderna lefvande Lamadjuret kunna haka sig fast vid buskar och klippkanter under sina vandringar i bergen. Den nu varande hästen, skött och omhuldad af människan, eller såsom vild beboende jemna och gräsrika steeper, har intet nödtvång att klättra bland skrofliga stenar, men så mycket större behof af en fast och bred fotsula, för att utan trötthet kunna tillryggalägga stora vägsträckor.

Utom hipparion, som äfven förekommer vid Rhein och i flere molasslagringar i södra Tyskland, men hvars fullständigaste skelett är hemtadt från Pikermi, har detta märkvärdiga stenbrott företett några märkliga öfvergångsarter mellan apsläkten som nu bebo Asien och Afrika. Dessa nya varieteter af quadrumana tyckas, att döma af deras jemnlånga extremiteter, icke hafva varit klättrare utan skapade att gå uppåt på jorden.

Vi hafva af denna hastiga öfversigt kunnat inhemta, huru upptäckterna af den ena förmedlande djurformen efter den andra just synes hafva kommit *à propos*, för att bidraga till besvarandet af den brännande stridsfråga som Darwin framkastade genom sin bok om arternas uppkomst. Det är emellertid icke landtdjursgrupperna som äro mest egnade att af den moderna forskningen framropas såsom vitnen. Det är välbekant att dessa knotor, genom den under atmosferens inflytande ständigt fortgående kemiska sönderdelningen och förtuttningen, inom jemförelsevis kort tid hemsfalla åt förgängelsen. Blott när kropparne af sådana djur falla i vattnet, kunna delar af deras skelett blifva bevarade åt efterverlden, derigenom att, sedan de köttiga delarne blifvit förtärda, benen insvepas i en fällning af lera eller kalk, som bevarar dem från vidare förstörelse eller åtmin-

stone bibehåller aftryck af deras organiska struktur. Men dessa fall höra dock alltid till undantagen. Annat är förhållandet med havets skaldjur, hvilka i synnerhet i den yngre tertiärperiodens ostörda aflagringer bibehållit sig i otroliga massor. Det är dessa fossilier som i synnerhet öfverflöda i våra kalkstenslager, och som våra förfäder beundrade såsom en *lusus naturæ*, »skaparandens artistiska lek med djurformer i den liflösa stenen», såsom ännu i vårt minne yttrades af en lärd Upsala-professor, hvilken kände alla den latinska gramatikens finesser men troligen aldrig hört talas om en *orthoceratit*. Inom denna klass af djurverlden måste således, om Darwin's lära om transmutationen skall kunna göra anspråk på något förtroende, icke blott typerna kunna uppvisas utan äfven öfvergångsformerna mellan dem. Detta är också hvad som skett af män såsom Mayer i Zürich, en af vår tids grundligaste kännare af tertiärkouchylierna, af Wagen, Barrande och andra. Men det skulle leda oss allt för långt från vår afsigt att här närmare ingå på dessa arbetens innehåll.

Darwin's namn, väl bekant naturligtvis för våra professionella vetenskapsidkare, har för den stora allmänheten i vårt land hittills icke varit föremål för den entusiastiska beundran, eller för det ursinniga hat, som den för vetenskapliga angelägenheter mer än vi intresserade tyska publiken länge egnat detsamma. Småningom börja dock populära föreläsare och skriftställare samsätta sig med haus teorier, liksom det äfven försports väckt en viss oro hos den stränga ortodoxiens anhängare. Sanningen får emellertid icke göra afseende på något annat än sig sjelf, och hon kommer bäst till målet genom åtnjutande af full frihet. Den som af vetenskapens undersökningar motser faror för vår kyrkas grundsanningar måste vara allt för svag i sin tro på verksamheten af det högre beskydd som åt kyrkan blifvit utlofvadt. Det kan således icke vara annat än i sin ordning att Darwin's arbete om arternas uppkomst i en redbar och omsorgsfull öfversättning införlifvas med vår litteratur, så att hvar och en må döma för sig, hvad han vill antaga eller förkasta. Att anvisa några synpunkter, ur hvilka detta arbete bör bedömas, har varit ändamålet med denna uppsats, men icke någon önskan att bi-

bringa våra läsare en af oss eller någon annan förutfattad mening, och ännu mindre kunna vi önska något sådant i afseende på Darwin's sista arbete om menniskaus

härstamning, åt hvars märkliga innehåll vi skola egna några sidor i ett följande nummer.

Blick på pressen.

En samtida, beundrad för sin konst att citera hvad han önskar att citera, har med anledning af hvad vi, i sammanhang med vår kritik öfver bevillningsutskottets förslag till fyllande af statsbehofven, yttrade om den beslutade förhöjningen i stämpelpappersavgift för ordensbref, tillagt oss några uttryck och åsichter som vi icke vidkännas. *Aftonbladet* behagar nemligen säga att »en ärad »Samtida«, som på sista tiden utvecklade en högst märkvärdig och i vissa fall något komisk courtoisie mot Svenska akademien, nu också börjat yttra sig i mycket lena och förskönande ord om ordensväsendet». Ingendera är sant. Om Svenska akademiens verksamhet hafva vi aldrig haft anledning att yttra oss, sedan vi i vårt profnummer hade infört en kritik af dess ordbok, hvare, med erkännande af arbetets stora värde i det hela, ett ganska strängt ogillande i vissa delar aldeles icke doldes. Om det är en »komisk courtoisie» att begagna auständiga och skickliga ord för hvad man vill uttrycka, i stället för grofva och banala, att icke säga allt som kan sägas, så äro vi öfvertygade att vår ärade samtida måste finna en lika »komisk courtoisie» äfven i vårt sätt att bemöta honom sjelf. Om vi sökt »försköna» ordensväsendet, hafva våra läsare sjelfva haft tillfälle att bedöma. *Aftonbladet* har låtit oss säga, att ordnar äro en belöning för medborgerliga förtjenster, då vi tvärt om uttryckligen sade, att om dermed verkligen afses ett offentligt erkännande af sådana, är det en egen utväg att belägga förtjeusten med penningestraf, men att om ingen annan mening dermed finnes än att bereda statsinkomst, så borde man förfara på annat och rätta priset efter efterfrågan. Vi hafva uttryckligen förklarat att vi anse önskvärdt att ordensutnämningarne inskränkas, och att när enskilda medborgare bli föremål för dem, »torde de i allmänhet uppfattas snarare som värdefulla bevis på konungens personliga uppmärksamhet än såsom egentliga belöningar för medbor-

gerliga förtjenster». Detta är det *enda* tillfälle vi hafva att yttra oss om ordnar, och äfven med den slöaste uppfattning torde hvilken läsare som helst finna, att i vår framställning icke ligger något som helst försök att göra dem till något annat än de äro, d. v. s. ett bevis på personlig ynnest å monarkens sida och ingenting annat. Men därför bör han ensam också hafva rätt att föfoga öfver sina ordnar, liksom han kan utdela andra skänker, utan att någon har att dermed befatta sig.

Den parisiska kommunen är ännu allt jemt det hufvudtema af hvilket hufvudstadens tidningspress fyller sina spalter, och konsumtionen af sådana ord som »nidingar», »skurkar», »brottslingar» m. m. är naturligtvis ofantlig. Att pluraliteten af Paris' befolkning, d. v. s. öfver en milliou menniskor, skulle kunna hänföras till denna kategori — och derförutan hade ju aldrig kommunen kunnat göra sig gällande — har allt ifrån början förefallit oss otroligt, liksom att Paris i detta fall skulle hafva fallit ett offer för den utländska demokratiens ondskas och följaktligen för egen del vara otillräknelig. I ett bref från Havre till *Nya Dagligt Allehanda* omtalas emellertid, huru en berömd fransk läkare förklarar de sorgliga tilldragelserna i Paris såsom följd af epidemisk galenskap, hvarpå historien visar så många exempel. Belägringens försakelser hade rubbat jemvigten i sinuena, och revolten af den 18 Mars gifvit sista stöten åt den svaga förmåga af reflexion och sjelfbeherskning som de oerhörda genomgångna lidandena lemnat kvar. Det är icke möjligt, säger han, att qvinnor och barn skulle hafva gjort sig till mördare och mordbrännare för några francs om dagen och derigenom utsatt sig för en säker död. Han fortfar:

Nej, de stå under det epidemiska inflyttandet af mordbrandsmanien. Jag medgifver, att ibland dem kunna finnas rysliga megäror, som veta hvad de göra och som göra det med berädd mod. Men de flesta hafva förlorat väldet